Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтынньы ыйтан тахсар

№ 60(5260) | 1979 сыл, Ыам ыйын 22 күнэ | Сыаната 2 харчы.

ОПТУОРУННЬУН

САҺАЛЫЫ, АЙЫМНЬЫЛААХТЫК

Үөрэх дьыла түмүктэнэр ардыгар хомук хаалла. Итиэннэ сибиэстээн оскуолалар алохторугар быйыл буолбут боччумнаах дьаһалларын болҕоҥнор, мыыналыыбыт үлэҕэ сорох сыаналары биэрэр, соруктарын туруорар тоҕоостоох.

Быйыл бойуонаҕа учууталлары аттестацийлааһын аан бастаан ыытылынна. Бу педагогтар үлэлэрин баалы оттуҥнан ыытан кэрэх олус эмиэттээх дьаһалга оскуолалар администрацийалара сүмэҥнэн сөпсөохтук сыҥаанастылар. Биллэрин курдук, билиҥҥи кэмҥэ учууталлан көрдөбүл улаатан иҥэр. Итиэннэ эдэх сайдыыбыта хаттаа баһыччы сибиэстээҕэ өйдөнөр.

Аттестацийаны ыытыы бастыҥ педагогическай опыты тарҕатыыта, үөрүнүн-иэйиэн процесыын хаачыстыбатын тупсарыыта тэбүүлэн буоллаа. Аттестацийаҕа болҕоҥнуонан сибиэстээн поруот үөрэтиллиэтин отдельнай оскуолалар салайааччыларыгар түөрт тоҥул семинар тэриллибитэ, интернат-оскуола, Кытаанах, Мугудай, о. д. а. оскуолаларын директордарын информацийалара истиллибитэ, оскуолаларга көмөлөһүү тэриллибитэ.

Быйыл аттестацийаламмыт 310 учууталлан 158-ҥа аттестацийалыы барда. Кинилэртэн 32,2 бырыыпыаннара үлэлиир үөрүнүктэриҥэр эпиэтэллэр үөрэх хайдыбыт сөпсөох диэн сыаналыыллар эбэтэр. Оттон 32 учуутал эйэлэсиллэр рекомендацийалары толороро эрэ түбэлтэлэриҥэр үлэлэхтэрин сөпсөҕүнэн аналыыллар.

Аттестацийаҕа интернат-оскуола, Дэриэ, Одьулуун, Хатыҥы оскуолалара ордук үгүс ыытыллыбыттар.

Үөрэтии кабинетнай систематыгар ыкпыт быйыл салгыы ыытыллыбыт. Кытаанах, Дэриэ, Хайахсыт, Сылаан, оскуола-интернат, Арылаах оскуолаларын сэрэ кабинеттары оҥорууга уонна байытыыга улахан үлэни Хадаев (директор Максимов М. М.), Хатыҥы (Чочебутов Д. П.), Бөлүүнэ (Слепцов С. М.) оскуолаларын коллективтара тэрийдилэр. Ойуун үрдүнэн кабинеттар алгаатыллыбыт 187-ҕа тэнийдэ. Быйыл бойуонтан оскуолаларбыт кабинетнай системаҕа үөрэтэр оныктарын Горький, Томпо, Нам ойуоннарын учууталлара сылдьан үөрэтэн, бөҕөргөн бардылар. Оҥ эрэдэн бу дьаһалга Мугудай уонна Чурапчы орто, Одьулуун уонна Чурапчы 2 №-дээх ааҕыы кылаастаах оскуолалара туох да кутталлаах оҥороботоруттан ыйар наада.

Үөрэх бөлүөх III чиэппэр түмүгүнэн ойуун үрдүнэн 97,25 бырыыпыанна, хаачыстыбана үөрэнии 31,22 бырыыпыанна эбэ. Итиэ аксыыт сыл туһаайыллыбыт комплексаҕар ордук эрдук. Маны үөрэх дьылын түмүгүнэн чиҥэтэрбит наада.

Армийаҕа хомуйуллан экзаменнэр сэрэлиннэхтэрэ. Аксыыт үөрэх дьиэлэригэр Амма, Сылаан, Чурапчы уонна Дэриэ оскуолаларыгар сорох үөрэнээччилэр экзаменнэрэ кыһаран биилэлэхтэрэллэр нордорбуттэрэ. Быйыл ойуун үрдүнэн орто оскуолаҕа 450, аҕалыс классаҕа 465 үөрэнээччи бүтүннү. Кинилэр барыта учуутай бөлүөхтэн экзаменнэрэ кириэн үрдүк таҥыннаахтык туттарыыларын хааччыйыы—оскуолаалар педколлективтэрэ бу күннэрдэхтэн дьиэҥнэнэн соруктара.

Биһиги сорох оскуолаларбытыгар интэр үлэҕэ кэлиннин сыҥаанаҕыы биилэлэр дьаһанан нордобуллан эмиэттэхпит. Саастарын сиппэ ыраах оҕолор ортолоругуттан бурдуҥ оскуолуу таҥаралаах турар. Итиннэ чаҥчалар Чурапчы орто, 1 №-дээх ааҕыы кылаастаах, Кытаанах, о. д. а. оскуолалар үөрэнээччилэриттэн тыҥаараллыыллар.

Оскуолаларга ВДК (мобилизация эдэр дорҕоотторе) былаанналаах үлэлэхтэр, ыарахан интэриэннэх оҕолоору кытта үлэ ситиэ суох. Миллион цэбэнэн үлэлиир оҕо хойо оскуолаларга кутуллуннуох намыгу өгөрбөт. Быйылгы бөрөбөркэ туруттан Сылаан, Амма, Соловьев оскуолаларыгар интэр үлэҕэ улахан хатыгыттэр баалларга костубут. Элэттэр активнэстэрэ, общественнай үлэҕэ кыттыылара мөлтөх. Оскуолаларга үүс-уран самодеятельностаах сурунаах кыргыттар эрэ кыттыылара үгэс буолан эрэр. Комсомольскай саастаах уолаттар ыгардарыттан эрэ ордуктара ЫБСЛКС чилиэннэрэ. Оскуолаалар активнэстэриэн 22—27 бырыыпыанна эрэ уолаттар. Итиэ барыта учууталлар, оскуолаалардаҕы общественнай тэриллэлэр бу бөҕөргөтүнэ кыһыйыллыбыт.

Биһиги кэмҥэ предметтэриэн дириэктэрэ үөрэтиигэ анаабыт кылаастар суолталарын улахан. Биһиэхэ иккис итинник кылаас баар, Дэриэгэ — физико-математическай, Сылаанка—нуучча тылыгар уонна литературатыгар. Итиэннэ дьиэдэлэх оҕолоргу сүүмэрдэбиннэ барыа оскуолаалар администрацийалара кыһаныахтаахтар. Маны тэҥэ интернат-оскуолаҕа, 13 №-дээх СПТУ-ҕа үөрэнээччилэри ылыллыы умнар табыллыбат. Үөһээ этиллибит бөҕөргөтүүлэргэ райсовет исполкомун туһаайыллыбыт кэпсиирдэрэ быһаарылыта тахсан оскуолаларга тиэрдиллэн турар.

Үөрэнээччилэр сайыннарыы сыныйаллыгыттан торийбин, оскуолаалары хаҥар үөрэх дьылыгар бэлэмнээбиннэ бөҕөргөтүүлэргэ бу күннэргэ чуолкайдыныахтаахтар. Маннаха Хатыҥы орто оскуолатын коллективын ыытарыыта тоҕуу буолуох кэриҥнээх. Улахан капитальнай оремуон Е. И. Курашов аатынан Чурапчы орто оскуолатыгар ыытыллыахтаах. Оҥ эрэдэн бу 120 тыс. сыан. хаҥаҥа суумалаах үлэ олус биллэрдэх ыытыллыан эрэр. Итиннэ тэҥэ капитальнай оремуон Хатыҥы, Сылаан оскуолаларыгар, интернат-оскуолаҕа бараахтаах. Оскуолаалар, эрэ учреждениелэриэн оремуоннэрэ, сельсоветтар исполкомнарын үбүнэн кэмсэ суох ситэрэ туруттум.

Оҕолор сайыннарыы сыныйаллыгыттан уонна үлэлэрин тэрийиигэ райсовет исполкома ойуоннаары штабы тэрийбитэ, оскуолаларга сорудахтары тиэрдибитэ. Быйыл пионерскай лаҕырдарга 120 оҕо сыныйанна, үлэ уонна сыныйалаах лаҕырдарынан 800-чэ үөрэнээччи хабыллыа. Барыа оскуолаларга 30—50 оҕолоох үөрэнээччилэр бөҕөргөтүлэрэ уонна звеноларга тэриллиэхтэрэ. Итиэннэ тэҥэ сэр лайааскуола таҥыннарыы участактар үлэлиэхтэрэ. Начальнай классаттар үөрэнээччилэрэ оҕо площадкаларыгар сылдьыахтара. Оннооҕор бу дьыалаларга оскуолаалар, совхоздар салалталара сүбэлэһэн, дуогабардаһан үлэни сардаҥналлара эрэйиллэр.

Быйыл—Оҕо Бүүтүн аан дойдуларыгар сыла. Оннооҕор үүнэр хоҥуоннаах үөрэтээччилэр уонна интэриэннэр эпиэтэлэх соруктара туралларын. ССКП БК «Идеологическай, политическай-интэр үлэни салгыы туһаайыы туһунан» Бүүлүгэ норуот үөрэтиитин үлэлэтиэхтэриттэн мөчүөтэ коммунистическай интиигэ саҥа айымньылаах сыныйыы олохтууру шэйиэр. Бу диринг ис хоһоонноох, үрдүлүүлэ улахан суоттаах дьаһалы ситиэхтэрэ. Бу үөрэтии хаалбаҥнабат салалтаҕа ыстыы—педколлективтар мүчүүрүйбэт шэтэрэ.

В. НЕУСТРОЕВ.

райсовет исполнительнай норуот үөрэтиитигэр отделын сэбиэдиссэйэ.

Биһиги ОРОЙУОММУТУГАР

Бурдугу үүннэрээччилэр түбүктэрэ

Бу күннэргэ ойуун баалыыларыгар 14 механизатор 7 тракторыннан сменаҕа сиэн саҥаны ыытыбыттар, аҕыстыыллаабыттара уонна хорутуулуу улаатан сылдьаллар. Барыта 210 гектарга сиэн саҥаны ыытыбыт, аҕыстыыллаабыт. Илдьэрэ кунаадаҕы түмүгүнэн Субуруускай аатынан совхоз Хатылыылары отделениетын С. Н. Лебедевтэн салайар үлэлэр үрдүк түмүгүнэн 120 гектар сиэн саҥаны, 10 гектары хорутта, 30 гектар дорутуулуна, 40 гектар аҕыстыыллаабыт.

Ордук таҥаарыылаахтык Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хонуорутоотоо отделениетын Е. Г. Розинов салайааччылаах механизаторлардарын эмиэ үлэлиэх. Маннаа сиэн саҥаны 50, хорутуу 20, аҕыстыыллаабын 40 гектарга ыытылынна.

Е. СМИРНИКОВА.

ХОРУТУУНУ САҺАЛААТА

Бөҕөлөөхтөн хорутуу ыраах ДТ-75 трактор туруорулунна. Онно Г. С. Федоров үлэлиир.

Г. НОВГОРОДОВ.

НЬИДЬИЛИ БААҺЫНАТЫГАР

Ойуун чулуу механизатора Афанасий Васильевич Макаровы «Чурапчы» совхоз Сылаатааҥы отделениетын салалтата бэйиэлэ ыйыы үлэлэтэр үрдүк үүнүү эмиэтэ баалыыр-көбүлүөн үлэлэтэ.

СОРУДАҺЫН КУОҺАРДА

250 кубометр тутуу бөрөбөннэн таҥан, сорудаҕын 55 бырыыпыанна куоһарда.

«СО» корр.

Промкомбинат бастыҥ механизатора Дьаҥтан Бөрөдистиэпкэн Семен Иванович Иванов буолар.

Кини «ЗИЛ-157» маарыллаах автомашинатынан Сыйыл ааспыт түөрт ыйга ыраах кунаартан кинэ бэйэтин кэйиннэлэрэ, дьаҕыыдаах улэйиитэн мөрдөрбүт. Сорудаҕын хорутуун сиэтэйдэхтэр тоҕоостоох. Кыстык сиэтэ ыйыгар аас бөҕөлөөх фуражнай минеральнай үүнүү нагаан ыаан, сохоҕуттар бөҕөргөтүллүннэ.

С. МИХАЙЛОВ.

Комсомолка бастыҥ көрдөрүүлэрэх

ОДЬУЛУУН. Комсомолка Светлана Арсеньева иккис сылын Кирэ Марс аатынан совхоз Үрэх Күөгэйдэ фермаҕар ыаҕа ыыстыыта үлэлиир.

Ыам ыйын 19—20 күннэригэр Сылаан нэйилэгин үлэйиттэрэ 40-ча буолан Чурапчы—Сылаан суолун «ремонтуйдыыр» субуотуннуоктаабыттар.

Общественность күүһүнэн тыҥыырдаах, ыраах сиэтэ ыраах ойоҕостоох, намыһах сэрэй уулаах хорудуунаа.

Н. СМИРНИКОВ.

ТУҺАЛААХ СУБУОТУННЬУН

Бастакы күннэргэ кинэ бэйэтин кэйиннэлэрэ, дьаҕыыдаах улэйиитэн мөрдөрбүт. Сорудаҕын хорутуун сиэтэйдэхтэр. Кыстык сиэтэ ыйыгар аас бөҕөлөөх фуражнай минеральнай үүнүү нагаан ыаан, сохоҕуттар бөҕөргөтүллүннэ.

С. МИХАЙЛОВ.

"АММИАК-2" ҮЛЭЛИИР

КЕМЕРОВСКАЙ ХОБАЛАС. «Аммиак» производственнай хобдуонун ойоҕо сылын ыраахтар «Аммиак-2» комплекс үлэҕэ киллэриллиэх. Кини сылга 480 тыс. тонна аммиак биэриэҕэ. Оннооҕор бөлүөргэ ыстуруоп тонна минеральнай үүнүү сорудаҕа ыыталыан сөп.

Саҥа химическай комплексаҕа электростанция, водо-очиститэлэр тоннаа, промышленнай телефонтаах аналыгын туруоллар.

Сылгыны «Аммиак-2»-саҥа химическай комплексаҕа ыыталыа.

А. Кузарин фотота.

ССТА фотохрониката.

ДОЙДУ ПРЕДПРИЯТИЕЛАРЫГАР

МИНСКЭЙ, Фарфоровай завод коллектива бастыҥ рабочай С. Семенова эмиэлэр саҥа смаҥтарыгар бастакы уулаарыыны ыытарыгар пэтэрэйдэ. Бу ыраах өгөөох - матырыйаал плиткалары бэлэмнэнэр-тутуулары бүрүйэр гэ туттуллуо, бырыыктаммыт ыыматаҕын ситиэдиэх сыах сэйэтин бөрөдүүскэйдэтиэхтэр Беларусия туруу матырыйаалларын өгөрөр барыа комбинаттарын хааччыйыа.

КЕМЕРОВО. «Высокая» шахтаҕа Г. Мейлер проходчиктарын бөрөгөдэтэ сэр лиинэлэр хаҥах этэҥэлэх тутуулу сиэрдэх. 3 тыс. метр уонсай устааах итэ этэҥэлэр сэр шиинаары хаалаахха—сүүһүнэн тыҥыыча тонна таас чохчо тиэрдэллэр. Бастыҥ коллектив сэр аммыгар мотыллар үлэ графигын бүтүн бөҕөр сылгыны урутаан иҥэр. Үлэ түргэн ыыматыгар кирэрэ «Южкузбассугольмаш» хобдуон шахтердарыгар сыл саҕаланыыларыттан бэлэмнэ тэҥнэнэ 500 тыс. тонна чөмө хостуур кэмэ бөтүөх.

(ССТА).

Тоҕоруулуу хонтуруоллааһын—тэрийэр үлэ туһаайыы

ЭТИ, ҮҮТҮ ЭЛБЭТИИГЭ

Сүөһү иитиитин бородуукталарын эдэйиилэрэ партия туруорар соруктарын олохтоох ыччаттар — тыа сирин саҥа партийнай тэрилтэлэр сүрүн соруктара. Эдэх эмиэ эти өгөрүүтэ, олоҥ үүтү ылыыта эбэҕэтэлистибэлэри толоруута биһиги партийнай тэрилтэбит отделение коллективыа бүтүннүүтүн түмэр. Итиннэҕэ ылыллар уураахтары, былаатаҥнар дьаһаллары толоруулуу күннэтэ тэрийин, хонтуруоллааһын быһаарар суолталаах.

Субу аайан эрэр сүөһү кыстыгын тэрийии боппуруостара былырыын бэрт эрдэттэн партийнай мунньахха, сельсовет сессиятыгар, отделение советыгар, үлэ коллективтарыгар былаанадаахтык дьүүллэнилиннибиттэрэ. Сатиниьнэ аһаҕас партийнай мунньахха кыстык бастакы ыйдарын түмүктэрин уонна Бекчоков, Тыллыма, 1 Хомустаах сельсоветтарын республиканскай ыарыылаарын тустарынан боппуруоска дакылааты совхоз парткомун секретара И. С. Дмитриев өгөрбүта. Онуу дьүүллэһиигэ фермаларга эбии аҥылыгы сиэтии сиэ тэриллибэккэ сүөһү дьыҥайыгы-холлуута таһаарыллан эрэра, сорох хотоннор оромуоннорэ ситэриллибэккэ бороскулар тоҕоллоро, сылгы эрдэ аҥылыкка киирэр кутталлаах ыйыллыбыттара. Ити итэҕэстэри туоратыыга кыраабыт этиилэри утуоттаан туһааннаах уураах ылыллыбыта, фермаларга комсомол коммунистар, олохтоох активистар сыһыарыллыбыттара. Ол курдук, Эйбэ А. П. Кузьмина, Маарыкчаанга Е. С. Алексеева уонна А. П. Егорова, сылгыһыттарга К. Н. Миронов, Нуотараҕа А. И. Сергеева уо. д. а. анаммыттара. Кэмчи аҥылыктаах ыарахан кыстыгы туораһыгыгга совхозка общественность комотун тэрийэргэ быһаарыллыбыта.

Ити уураах толоруулуу кэмигэр бэрэбиэркэлээһиини тэрийбиппит. Онно народнай хонтуруол группата (председатель кыргыдаах коммунист И. И. Никонов) эйбэх комсомол өгөрбүта: сотору-сотору фермаларга сылдьан сүөһү турутар, аҥылыгы ороскуоттааһыныгга, үлэ тэрээһиллэргэ баар итэҕэстэри арыйсыбыта, олор түмүктэрин партийнай тэрилтэҕэ, сельсовет исполкомуттар, отделение салалтатыгар туруорсан испита.

Итэҕэстэри тутатыыга туоратан, ыарахан боппуруостары быһаарыыга актив, тыа сирин баары үлэһиттэрин күүстэриэн түмэн общественнай сүөһү быыстыы кыстыгын балачча тэрээһиннээхтик түмүктүүр, бородуукуйаны ылыыга уонна соҕотуоллаалаһыыга куһаҕана суох көрдөрүүлэри ситиһэр кыахтаммыбыт. Кыстык сэттэ ыйыгар отделениеҕа бороску орто талаһуйуутэ 88,7 кг тэҥнэстэ, ол иһигэр муус устар ыйга—21,7 кг. Ыччат наставнига опыттаах сүөһүт П. С. Махаров 71 бороскутун хас бириҥдитин 114,6 кг таллыбыт, ороҕуонна иккис мунньах тэҥнэстэ. Эмиэ кини салайар коллективыттан А. Афанасьева үһүс мунньахтаах. Эти государствоҕа атыылаабын графига гыкы тоҕул куоҥарылыннар. Ол эрээри итэҕэс да эйбэх диэрэ тиийэбит. Үүтү ыыгыыга былаанныгыт толорбокко иҥэбит. 24 ыанньыксыттан муус устарга 15-һэ эрэ сорудахтарын толордулар. Ордук улахан хаалыы үүт табаарыгыттан таһаарылыыта. Отделение быыыл 4 ыйга үүтү валовой ыаһын графигын толорон иһэрин үрдүнэн государствоҕа атыылаабын 97,3 бырыһыанга эрэ тэҥнэстэ.

Итиннэ, биллэн турар, агардас дьыл өксүүтүгэр эрэ түһэрэр сыыһа. Баар кыахтары, ылыллыбыт уураахтары толоруурга үлэни ситэтэ суох тэрийдибит диэн билиннэххэ наада. Биһиги улахан итэҕэйиит сорудах, былаан туолуутун иһин туһаанах сүөсүһүттэр, фермалар коллективтарын эпкиэпиэстэриэн эссё да ыыайан үрдэппэтэхпит буолар.

Кэлэр өттүгэр итиитэн түмүк оногостор, уураахтар туолуулларыгар ирдэбили эссё үрдэтэр соруктаахпыт.

Е. ФЛЕГОНТОВ,
Эрилик Эристинин аатынан совхоз Чакырдааҥы отделениетын партийнай тэрилтэтин секретара.

Комсомолга үлэлиир коммунистар

ҮРДҮК ИТЭҔЭЛГЭ ДЬҮӨРЭЛЭЭХТИК

Александра Кузьмина, Чуранчы интернат-оскуолатын бүтэрээт, комсомол путевкатынан Эрилик Эристинин аатынан совхоз Хайахсыттааҥы отделениетын Сэмэн Үрэҕин комсомольскай-ыччат фермаларыгар ыанньыксыттыы тахсыбыта. Үлэтин сөбүлээн, сыыйа опытыран иккис сылыгар фуражнай ыаахтан үүтү ыаһыыга 2 тыһыынчалаах кирбиини ылыыгыттар кэнэлэриттэр бинир бастакынан киирсибитэ. Эйэҕэс майгылаах, үлэҕэ дьулуурдаах кыыс биригэ үлэлиир дьоҥҥалыригэр сөбүлэнэрэ.

Үүнэн иһэр, дьоҕурдаах үлэлиити совхобун салалтата Якутскайга, тыа хаһаайыстыбатын салайар кадрларын бэлэмнэр техникумуна үөрэххэ ыытыта. 1976 сылларахха ити техникуму ситиһиилээхтик бүтэрбит эдэр специалист Чакыр отделениетыгар сүөһү иитиитин бригадьырынэн анаммыта. Кыыс бу эпиэтэҥ учаастакка бастакы хүннэртэн активнайдык ылсыбыта.

Ити сыл күҥүнүгэр кинини, эдэр коммунисты, комсомолсттар бэйэлэрин секретардарыынан талбыттара. Александра, бригадьыыр үлэтин тиһэ да ыарырҕаттар, комсомольскай тэрилтэ секретарын быһыытынан ыччат сыныьалагын, субуотуньуктары, комсомольскай үлэни көхтөөхтүк тэрийэн испитин барбыта. Исследовательскай үлэ, интэр дьаһалдар улам тэрээһиннээхтик ыытыллар буолан испиттэрэ. Билигин кини сылгыстаабы комсомольскай тэрилтэни үөһэ тэҥэлэ быыбарданан салайар.

Кузьмина быһаччы салайан үлэлэтэр «Молодежный» уонна «Маарыкчаан» комсомольскай-ыччат фермалара үүт мамыгар ороҕуонтан бастыыларын кэнэлэриэр иһэллэр. Ыанньыксыттар барыа ростовчанар бачымыныларын хаалыыларыгар суох үлэлиир иһин хамсаһыҥнга кыттыллар. Пятилетка тэрдүе сылыгар киирэн баран маанытүүлэ ылыы графигы туоҕуллан иһэр, ыччат сүөһүү төлөбүтүүгэ бадараа көрдөрүү ситиһиилээх отделение 382 бороскутун хас бириҥдитэ кыстык сэттэ ыйыгар 88,7 кг эбилиннэ. Манна сүөһү иитиитэр сүрүннээн ыччаттар үлэлиилэр.

Хобаластаабы комсомольскай тэрилтэ XXVIII конференциятыгар Александра Кузьмина ЫБСЛКС обкомун чилиэнигэр кандидатынан быыбарламмыта. Эдэр коммунист, производство командира ити үрдүк итэҕэйэн толороорго туох баар күүһүн, дьоҕурун уурар.

Комсомолга үлэлиир коммунистар итиннэ буолуохтаахтар.

А. ИВАНОВА.

ҮЛЭҔЭ КОММУНИСТИЧЕСКАЙ СЫҺЫАН ИҺИН

«Биһиги түүлбүт күүһэ—маассалар сознательностарыгар. Ол иһин партия бэйэтин ахсаабат кыһамныытынан коммунистическай сознательноһы коммунизмы тутарга бэлэм буолуулуу, дьулуурдуу уонна сатабылы аҕаар» диэн этиилэр партия XXV съезтигэр ССКП КК Отчуотунай дакылаатыгар. Партия бу ыйыларын олохтоох кылаһыннар иннинэ кэбиэрэр коммунистическай үлэ ударникта, производство маяктара, бастыы үлэһиттэр иһэллэр. Субуруускай аатынан совхозка үлэҕэ коммунистическай сыһыан үтүө холобурун көрдөрбүт 83 рабочайдар коммунистическай үлэ ударникын үрдүк аатын сүгэллэр. Агардас наспыт сылга иэн ааты 26 киһи ылла, Соловьев отделениетын «Юность», «Сардаана» ыанньык фермалара уонна Хатылы саҥылы иитэр звенота коммунистическай үлэ коллективын аатын сүктүлэр.

Үлэҕэ сыһыан үтүө холобурун биһиги наставниктарбыт көрдөрөллөр. Совхоз үрдүнэн 38 наставник баар эбит буоллаҕына, кинилэр улахан агардаах коммунистическай үлэ ударникталарын үрдүк аатын сүгэллэр. Бастыы рабочайдар Е. Н. Кропникова, А. И. Собакина, А. С. Седалищева, П. Ф. Кривошапкина, Н. М. Попова, М. А. Иванов, Т. В. Илларионова уо. д. а. коммунистическай үлэ дьыҥнаах холобурун көрдөрөллөр.

Ол эрээри наставниктарга тирэҕирэн үлэлээһин биһиэхэ билигин да ситэтэ суох. Болтого, Хатылы отделениелэригэр үүнэ коллективтарга наставникта ыаҥна иликтэр. Механизаторлар ортолоругар наставничество эмиэ мөлтөхтүк тэриллэр.

Совхозпут аатынан сылга барыа государственнай былаанныын толорбото. Ол баҕар үчүн профсоюз рабочайдар ыаайыстыбатын боро-луукталарын соҕотуоллаалаһыы былааннара туолбатахтара, ыраах кытарааһына, сүөһү туһата суох өлүүтэ, о. д. а. ноҥоолоттор—ити барыта хаһаайыстыбаннайа суох, дьаҕайдаах быһыыттан эрэ тахсар.

Баҕар сүрүн итэҕэсэтиттэн хаалымалаахтары кыттыа үлэ суоҕа буолар. Ол түмүгэр хаалымалаах коллективтар биирдиилээн үлэһиттэр эйбэхтэр.

Интэр үлэҕэ кэлиммик сыһыаннайыны олохтоохуннга эмиэ үүнэ итэҕэстэрдээхпит. Ордук үлэни сылаанаайыы, сүрүннээн ыыллыбат. Нэһилиэнньэ араас арангаларын интэриэстэрин үөрэтии уонна оҥу таба дьүрэлээн үлэлээһин ситэхото ыытыллыбат.

Ыччаты эт-хаан өттүнэн сайыннарыыга кэккэ хардылар оногоҕулуннулар. Совхоз бары отделениелэригэр физкультурнай салалар баллар. Хатылыыга босхоломмут трекер штата көрүдүнэ. Ороҕуоннаабы комплексный спартакиадаҕа уоскай түмүгүнэн иккис мунньахтаах иһэбит. Ол эрээри совхоз иһинэ бэйүөлэгиттэн ураты-ларга хаана да спортивнай секциялар үлэлээбэттэр. Спорт маассабаһа ыаллыбат.

ССКП КК «Идеологическай, политическайинтэр үлэни салгыы туһаайыы туһунан» Уураах чочуу соруктары туруорда. Рабочайдар экономическай билиилэрин үрдэтиигэ совхозка баара-суоҕа 3 куруһуокка 98 эрэ киһи хабан үөрэтиллибит. Занятиелэр олус сэдэхтик ыытыллаллар! Маныаха бочуумнаах хамсаһыны өгөрдохпутун сатаан.

Дьон олорор сиринэн интэр үлэҕэ кэнники кэмнэ улахан суолта бэриллэр буолла. Маныаха агитаониалар иккки ардыларыгар уус-уран самодеятельноска, спорт араас көрүнэлэригэр күрэхтэһиилэр тэриллэллэр, дойду ис-тас олоҕор, аан дойду билиигэ балаһыанньатыгар лекциялар аҕыллаллар, бэсэдэлэр оногоҕуллуллар. Ол эрээри бу да үлэҕэ үүнэ хотутуулэрдээхпит. Билигин дьаҥнаах лекционнай пропаганда сана формалара тэннибэттэр, көрдөрөн агитация кэдьүүнэ намыһах. Кыһыл мунуктар мөлтөхтүк үлэлиилэр.

Ити барыта үлэҕэ коммунистическай сыһыаны китиитэ, үлэһиттэр сознательностарын үрдэтиигэ улахан мэһэйдиэн буоллаллар. Олору туоратыы профсоюз рабочкомун, месткомнарын тирэҕэ турар соруктара.

С. СМИРНИКОВА,
Субуруускай аатынан совхоз рабочкомун председателэ.

Профсоюзнай олох

● Бастаны пятилеткалар геройдара

Константин Борин. Бу аат отуттус сыллар ортолоругар дойду бүгүнүгүтүн үрдүнэн буоройыыбыта. Борин агрегата атын агрегаттар уэлэлиилэриноэгэр бөдөҥ түрүөн тэтиминэн үлэлэбитэ: бурдуҥ түүннэри хомуйуулуу олохтоон, хомуур үлэтигэр иккки комбайны суксүһүннэрэ холбоон, онтон да атын саҥа ыымалары туһанан механизатор ирдэт хайаан до биллибэтэх түмүктэри ситиспит. Хомуур рок иккки сезонугар кинн 3 молуйуон буут бурдуҥу аспыта, 89 сылларааы нормаҥы толорбута.

Ол сылларга бурдуҥу туннэрэччилэр Борин ити сыаналаах бачымыын иилэ хабан ылбыттара уонна дойду бүгүнүгүтүн үрдүнэн кизиник тэнилиттэрэ.

1937 сылларахха курсу бүтэрэн баран тыа хаһаайыстыбатын Тимирязевскай академиятыгар аҥылыыбыт рабфакка үөрэхтэ ыытыллыыбыта. Үөрэхтэн сэрии мэйдэбэтэ. Борин саллаат суола Кубань истиэнититтэн Одесса, Пиллаутаан Порт-Артурга тиийбитэ.

Константин Александровичы үлэтин наҕараадаларин ортолоругар—Социалистическай Үлэ Геройун Кыыһа конуус Сулуһа, уо Ленин ордена уонна медаллар,—иккки бойобуой орден.

87 саастаахтар Константин Александрович атомирдэммиэ үөрэхтэн салгыыбыта. Онтон—аспирантураҕа, тыа хаһаайыстыбатын наукаларын кандидатын степеннэр диссертациялаах көмүскэтэн.

Тыа хаһаайыстыбатын академиятын доцена К. А. Борин кэмэҥэски агрономнарга, инженердэргэ, экономистарга бэйэтин бэлэй опытын биэрэр (снимокка).

Ученай Борин интэриэстэрэ сан биир сир оногоҕуулуун, хомуур массыыналарын үлэларын оногоруоҕуттан үрдэтии проблемаларын кытары сибээстээх.

Б. КЛИНЧЕНКО фотота. ССТА фотохрониката.

КИНОФЕСТИВАЛЬ НАҔАРААДАЛАРА

Народнай артист, кинорежиссер Р. Кармен салалтатынан ыыллыбыт «Великая Отечественная» диэн киноэпиэпэя Бүтүн Союзтааҕы XX кинофестиваль жюритын аналлаах дипломунан уонна биринчилээн бэлиэтээнэ.

Кылаабынай биринстэр «Кентавры» («Мосфильм») грузинскай маастардар «Несколько интервью по личным вопросам» диэн хартыыналарыгар, оҥуоттан бирии «Емельян Пугачев» хартыынаҕа («Мосфильм») аанныллар.

(ССТА.)

ССКП КК УУРААҺЫН ҮӨРЭТЭЛЛЭР

Бу күннэргэ ССКП Киин Комитетын «Идеологическай, политическай-интэр үлэни салгыы туһаайыы туһунан» Уураах политическай үөрэх бары оскуолаларыгар үөрэтиллэр.

Сибээс ороҕуоннаабы уэлыгар «Сайдыылаах социализм Конституцията» оскуолаҕа партия Киин Комитетын Уураах аналлаах уочараттаах занятиетыгыллыыта. Оно 21 истээччи бары сыыппыттар.

М. АМАНАТОВА.

х х х

Ороҕуоннаабы олоҕуоҕа хааччыйар комбинатка тэриллибит «Сайдыылаах социализм Конституцията» уонна экономическай билии торуттэрин үөрэтэр оскуолалар холбоҕуттаах занятиелэрэ. Онно Киин Комитетын «Идеологическай, политическай-интэр үлэни салгыы туһаайыы туһунан» Уураах лекциялыы пропагандист С. М. Максимов оногоро.

Мэччирэҥ ыйдарыгар—өлгөм үүтү, эльбэх эмис эти!

Сайылыкка тахсыах иннинэ

Мэччирэҥ ыйдарыгар сүөһүтүн бородуукчэйдиэн ыллыгы сорударгыт ыраастар: түүрт ыйдаах өрөбөй трөөпүн хос биирдэн фуражнай ыраастан ортотунан 800-нүү кг итэҕэйдэ сүөс үүтү ыаттахтыыр, сиэн тоҥоруу 110-нүү кг телөбүтүүлэлиэхтиир, ботор сүөһү хос биирдиититтэн 120-лии кг приплоды ылыллыахтыыр.

Итэ сорударгы толоруулаах сайылыктар бэйиэлэр өрөспүүбүлүкэтэр. Сайылыкка кэлэр технологическэй ыытыллыахтаах, гигиеналаах, оборор дьаһалы оборуудуулаах сигэрэлиэхтиэх, фермаларга ыаммыыны ыарыырдыбыт хаччыгын, кормокухнялары эйэ ыытыллыы болыҥэйин биэстэн кунэрдэн сабалаах тутуохтаах. Сайылык фермалар санитарнай турыктары туоспарыллыахтаах, үүт ыаччыстыбатын үчүн тебэрилиэхтэр үрдэтэр, ыыр дьаһаны кэлэрэн үүт эмиэрэлэрэ ийин олоҕуйу тэрилиллиэхтэх.

Итинэн сибээстэн бибиги корреспондеммыт совхозтар специалистарын, отделениелар управляющейдарын кытта кэпсэтэ.

Е. АНДРЕЕВ, Субуруусай аатынан совхоз кылабыынай зоотехника:

—Биилэх быйыгыттан биирдэ совхоз 1200-чэ ыаммыыны тоҕуе сиригэр сайылатыахтаах. Итинэн сэрэ 600-чэ ыарыйа көҥүөхтэхтиит-хараҥыахтаахпыт.

Биллэрдэ курдук, сайыктарбыт молтох туруктаахтар. Хатылы Биттиэнэгэр уонна Хаҥас Эбэҕэр, Болтого Лаҥалыгыттар, Кындалыгар, о.д.а. фермаларга үүгүе ороҕуоҥ, тутуу үлэлэрэ ыытыллыахтаахтар. Ол гынан баран кэлин дьиэлэр тэрийбэт бэриэдэлэрбит, тутуу материаала кинэн бэрбэкэ, үрэлэнилэр. Онон отделениелар итэ үлэлэри бэйэлэрин нууччаларыгар тиийдилэр. Маныаха производственнай ороскуоттан үбү биэрэрэ бэйэларыллыбыта.

Сайылык фермаларга кормокухнялары үлэлэтэр ыыахтаахпыт эрэдиэ комбикормут сиэмэйэ бүтэ.

Биилэ Кыыл Баҥыгар, Сыылаайыга уонна Хаҥас Эбэҕэ ыаны механическай ыйыы олохтонуохтаах. Былырыын итэ сайылыктарга аппараттар биир да кэлэлээбэккэ таах турбуттара. Ол эрээри билигин установкалары техническэй көрүү ыытылла илик.

Аастыт сайын үлэйит иҥин тиийбэккэ удаханнык эрэйдэммиппит. Биилэ дэлэҥ итэ хатыланар кутталлаах. Арай шефтээх Чураччы уонна Хатылы орто оскуолаларын бүтэрээччидэр кылаайынан тутуохтуттан производствоҕа киэҥэхтэх гаҕыстахтарына табыллар.

Биһэтэ, сайылыкка тахсыыга бэлэмнээн молтох. Сорох фермаларбыт хаалан уутуттар ыалдаллар. Былаан быйыытынан, сайылыкка бэс ыйын 1 күнүттэн кэлиэхтээхпит.

А. ЕФИМОВ, Карл Маркс аатынан совхоз Болуотуурдаары отделениетын управляющайа:

— Бэс ыйын саҥатыгар Хэлбэнньы сайылыкка 11 ыаммыыныт көрөр сүөһүтэ кэлиэхтэх. Онно дьиэ тигиллиэхтэр бастах өрөмүнньөддөр, кормокухни производственнай блоога таҥыллар.

Хайыраска 160 ыах тахсар. Итэ сайылыкка бүлүөрэ-уу байар массыынаҕа эстиэхэ, оборуо оноҕуулла туралар. Өрөмүөҥ ыам ыйын 25-лээх эрэ бүтэриэхтээхпит.

Сапраас От фермаларга 0 ыаммыыныт сүөһүтэ сайылыыр. Бу фермаҕа оччо-бачча өрөмүөн үлэтэ ыытылыыбат.

400-чэ ыарыйа Ньылгэрэ, Кыстыр Кудаҥа, Бэҕор Хайаа уонна Сапраас Оҥко туруоруоллут. Оҥко күрүөнүгэ-хаҥаны, сирэйдары тутабыт. Сайылык фермаларга кимиэхэ уулаалаах бэйэлэрилиэхтэр. Бастуутар эмиэ эмиэхэ эрэлэр.

Бу күнэргэ биирдилээн сүөсүйүттэр уонна фермалар коллективтэра мэччирэҥ ыйдарыгар социалистическай эбээнэхтиэтэлэрин ылыыллар. Түүрт ыйга отделение үрдүнэн биирдии фуражнай ыаҥтан 870-нүү кг үүгү ыарга, ыччат сүөһүү эмиэ биирдиитин 120-лии кг итэҕэйдэ-сүөс телөбүтүүлэргэ сорунтаабыт.

А. СИВЦЕВ, «Чураччы» совхоз Сыланнаары отделениетын управляющайа:

—600-чэ ыаны уонна 300-чэ ыарыйа 33 сүөсүйүт түүрт сиригэр сайылыыр. Тэмэньы, Бэрэсэбэлыктарыгар ыраастаах ыытыллыбат. Дьаарыллар уонна Сэлгэрэннэ быстах өрөмүөн сабалаары олоробут.

Бэйиэ Бэрэҥэ, Тэмэньы-гэ механическай ыйыы киэлэриллиэхэ, установкалар баалыллар.

Кыстык фермаларга корпуоскаларыгар тиийбэхтэр күүгүн КВ-300 оборуо сайылыктартан олоччу үгэнэ ыыбыныт, онно сайылыкка тахсыбат бастаах күнэргэ эйэ ыытыллыах ыаммыыны хаччыйыы кыаллыбата буолуо. Комбикормут даҕаны бүтэр эрэр.

Кыстыы буолбатах, былырыын оонуу эстэ сайылыкка эрдэх, тэрийиэх суох тиэхиньиэт. Бэйиэ оонуу буолбат гына дьаһанныахтаахпыт. Сайылыкка бэс ыйын 5 күнүгэр дэриэ кэлиэ бүтүөхпүт.

М. КОРЯКИН, Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хонтоготооҕу отделениетын управляющайа:

—Сайылыкка тахсыы бэлэмнээн торуоннаах. 550 ыаммыык Мэлдьэхэ, Бэйиэ, Лэмпэ уонна Бырыы фермаларыгар сайылыахтаах. Онно үлэлиир коллективтэргэ старшайдар анаммыттар. Бырыыттан уратыы сайылыктарга бастуутар сүүрдэннилэр.

Бэйиэ сайылык фермаларбытыгар уу байыытыгар массыынабыт сахалаахтар буолан улаханнык эрэйдэммиппит, үлэ-хамнас атахтаммыта. Иккэ тыаҕа бэйиэ Мэлдьэхэ уонна Бырыыта мотуор туруордуубут. Уу байар массыынаны эрэнэр кофербутуттар Р. Ремеевка туттардыбыт.

Сайылыктар аҥаан маҥы механическай ыйыы установкалара таҥыллан туралар эрэлэр, технический көрүүнү сабалыы кэлиэхит. Билигин Бэйиэ, Лэмпэ тракторлаах өрөмүөнүгэр 3 кэнэҥэс звено үлэлии сылдьар. Арыйах хонуулаах бүтэриэхтэрэ.

Бэйиэттэн сабалаах маҥыыныыттар сайылыгы 4 ыйга үүгү ыыталыга сокрадистическай эбээнэхтиэтэ ылыллар.

Түүгүнэн эгэлгэ, балыыкаа бэлэмнээн бардыт, бэс ыйын саҥатыгар сайылыкка тэрэйиэхэхтэх тахсар кыалтаныыбыт.

РЕДАКЦИЯТТАН: Кэсторуо курдук, сайылыкка тахсыыны бэлэмнээн бүтэннэрэ ыытыллар. Сорох сиэмэлэх фермалар хаалан уутуттар ыалдаллыыллар, тиэхиньиэттэр эрэлэннэрэ. Эбэн ийиэхтэрэ сайылыкка тахсыбат бастаах күнэргэ сиэтиллэр болдоҥо ахаҕ уурулла илик.

Ставропольскэй Обильнай сайылыгыттан кромиолиний теруккэ олоҕурдук кэйдиилэри уоскытыыр селекционнай-генетическэй кэнэ тэриллиэ. Хотугу Кавказтааҕы зональнай опытнай станция мэнэ уулаах коллективэ. ессоорэ-кавказтаах бэлэх диэн кэйдиилэр сиэ-гэ бэрэдэлэрин уоскытэр. Кэнэ ааҥ-уолу биэрэр хаспыстыбатынан уонна интенсивнайдыы телөбүтүүгэ усулуобуйаларын сэп гуманнарынан уратыылаллар. Сиэҥ бэрэдэ ааҥ дойдутааҕы уонна Бүтүн Сэбиэскэй Сэтэриэтэ конкурстар, СССР НХСБ медаллаарыстан, дипломнарыстан уонна аттестаттарыстан бэлиэтэнэллэр. Ставрополь селекционнердэрэ ГДР-дааҕы, ЧССР-дааҕы, БНР-дааҕы, Кубеталыы биир идэлэстэрэ индэйиэхтэрэ ыытыллыбыттар.

Сиэмэлэх: тыа хаҥаастыбатын академиятын сэнэйдэтэ, опытнай станция селекциэ уонна генетикэ отделын сэбиэдиссэйэ А. П. Пуговкина уонна РСФСР үтүмэх зоотехника, старшай научнай үлэһит Н. Н. Григорьев.

К. Тарусов фотета.
ССТА фотохрониката.

● *Хаҥаайыннны хараҕынан көрүөххэ!*

Хоромньу туохтан тахсарый?

ССКП Киин Комитетын сэтинньэтэҕэ (1978 с.) Пленумуттар таб. Л. И. Брежнев бэлиэтэбит ыраах кэнаайыстыбаанай сүүмэҕэ, хоромньулара бэйиэ сэлэппэрбитигэр эмиэ тэҥ ыаллар. Оборуо мас, үүгү ат тыаҕа бэрбэкэ, аҥар дас дьаҕарай, эмиэстиэйдэ суох сыыллаан буолуталлыбат хоромньулар тустарынан кэпсэлиэх бэлэм баар.

Ким-ким турар, сомоҕо сиэ-уотта, сүөһүтэ-аҥа, туох биир тутуулара, техниката, о.д.а.—поруот бэйэ-дуоллар. Оччо барытын хараҕ хараҥа курдук харыстаабыт, производство барыта сабалаах-тэрэ-хаҥалаах, тыаҕа-хаҥалаах, ол эрдэ ыраах-ыраах сиригэ-дьаҥа, ол гынан баран кэнаайыстыбаанай сүүмэҕэ хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

А. КУЛАКОВСКАЯ,
оробуоп прокурора,
юстиция советника.

НЭҺИЛИЭННЬЭНИ ӨССӨ КИЭҢНИК ХАБЫАХХА

Оробуоп кинофикаторлара 1979 сыл түүрт ыйыгар былаанналарын уонна эбээнэтэлэстибэлэрин үлэ бары көрүүлэригэр таарардылар.

Биилэ үлэлэр 27 киноустановкаттан 24-лэ түүрт ыйдаах былаанналарын үлэ сүрүн көрүүлэригэр ыытар толоруоттулар. Ордук үчүгэйдик киномеханиктар Е. Д. Сорокоумов уонна Е. Е. Максимов (интернат-оскуола), В. И. Федоров уонна У. Ф. Филиппова (Одьулуун), М. Р. Дьячковская, Л. В. Захарова (Кытаанах), С. И. Никитин (Бахсы), С. К. Лыткин уонна А. С. Абрамова (Мэндэгээйдэ), В. Д. Монастырев уонна И. Н. Монастырева (Мугудай) үлэлээн ыыллар.

Пятилетка түүрт сылын былаанналарын Мэндэгээйдэ, Одьулуун, Хаалар, Чакыр, Тубдаскиэстэр, Бахсы, Улахан Күөл, Мэлдьэхэ уонна Арылдаах киноустановкалара толоруоттулар, бэйиэ сыл суотуттар үлэлии сылдьыахтар.

Киниэ пропагандата улаханнык, бу үлэ формалара, ис хоҥоона байытыллыахтар. Киниэ үлэтигэр комсомолбор активистар ахсааннара эбиллэр.

Оо эрээри хайыыныгыттан киниэнэ хаачыйыныгыт итэҕэстэр билигин да эбэхтэр. Туох-хаммык киниэни, киниэни хайыыныгыт эссө да сиэ хабылла илик. Итэ биирдиилээн сиэмэх-уот суоҕа буоллар. Чураччы сельсоветын территориятыгар Муруо Тыыгыйа курдук хабах кэйэ сыыгыр сиригэр киниэни көрбэт буолбуттара иккэ сыл буолан эрэр. Чараҥ куулуба, бэйиэрилэй өттүгэр эрдэбиэгэ эмиэстиэйбэт буолан, сабылыыбыта эмиэ ыраатта. Болугур Кыстык Кудаҥаларыгар киноустановка уҥуохтэҕэ, ниэн ыйтан ордон эрэр.

Үгүс сирэйдэргэ Культуура дьиэлэрэ уонна кулуубтар ыйыы олус тэнэмэйдиэхтэрэ киниэнэ ыыр сылдьыахтаах биллэрдик эрдэбит. Сельсоветтар исполкомнара бэйиэ эрэлэтэн, итэҕэс үлэ түүрүттэрбэккэ, Культуура дьиэлэрэ уонна кулуубтары өрөмүөнньэтэрэ, киноаппаратчайдары бэйиэлэрэ сэрэтэн эрдэбиэ хоруйдаах эмиэстиэр гынан ол ортоторолоро, оттон совхозтар салайааччылара үйэ участаактарга эбэтэр фермалар кэйиэ мунуоктарыгар тустан киноаппараттарын производственнай-финансовай былаанҥа киллэрэн, ол турдар олоппуттарын эрэллэр.

Киноустановкалар ыыр эрдэлэригэр киноартистар, дьиэ-уот, сиэ-уотта, техникаҕа, о.д.а.—поруот бэйэ-дуоллар. Оччо барытын хараҕ хараҥа курдук харыстаабыт, производство барыта сабалаах-тэрэ-хаҥалаах, ол эрдэ ыраах-ыраах сиригэ-дьаҥа, ол гынан баран кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

Оо эрээри бэйиэхэ, биир ыалдьыы да буоллар, ыччат, дьаҕарай сиэмэлэрэ, кэнэҥэс ыаҥ кэнаайыстыбаанай сэлэппэрбитигэр хараҕынан көрөн тэрийиэ—хас биирдии рабочай ССРС Тэрүт сокуоҥунан көрдөлүбүт ыытыллыахтаах.

И. ЕГОРОВ,
киносеть директора.

НЭДИЭЛЭ СОНУННАРА

КЭРЭХСЭБИЛЛЭЭХ АЙАНГА

Солоннардаагы профсоюз местноларын аатыгар сылга социалистическай куттаммыларбыт нуоруйдаабыт кыайыылаарыныын тэнсибыттара.

Бастыг үлэлээх местком председателэ А. В. Захаров боппуоскатын геройкуоратгарыгар уонна дойду устуу экскурсиэнэ барда.

Г. СИВЦЕВ

ЧУРАПЧЫ КҮӨЛЭ ТУОЛЛА

Биһиги Баранда уонна Кустаах үрдүгэр аанна үстүбүлүг.

Куолара быйыгы аанна ыйыгар Чурапчы күөлүгэр эбэх уу киирдэ. Күөл кэбиһэ тухарыгар туолла.

Машынан улаатан уу 1967 сылыттан кэлбэтэ.

Г. КУЗЬМИН.

КҮӨХ САЙЫНЫ КӨРСҮҮ

Ыам ыйын 19 күнүгэр кизиэ Кытаанах наһаалаах олохтоохтор бырааймныктыы өлөрсүүлэрэ сылгыстар Культура дьиэлэрэ гүмүстүлэр.

Итэ күн дьиэлэр комитеттэрэ уонна Культура дьиэлэрэ советтан тэрийиллэриэн кэтэһиллэр кэрэ кэпэ, күөх сайыны, көрөр кизиэ программалаах бөлөхтөр ыытыллыннар.

Биэчэргэ сахалыы тойуох, обуоһабга, ырыаҕа уонна бальнай үөрүүгэ конкурстар тэриллиэхтэр. Ол курдук обуоһай таһаарыыларын библиотека үлэһитэ А. Г. Пономарева аҥаардастыы аатырда, оттон Е. С. Стоенова бэргэһэй ырыаһыт буоларын өссө тогулуннэрдэ. Бальнай үөрүүгэ П. В. Яковлева уонна М. Д. Захарова тэҥнэһэллэрин бэлэмнэнэллэр.

Н. ПОСЕЛЬСКАЯ.

Билиҥҥи үрдүк сайдыылаах үйэ хас биирдии киһиттэн киэҥ баалаах-көрүүнү эрдэтэр. Оттон өссө онно биирдии теримнуттэр, дьиэ кэргэн эрэ дьыалата буолбакка, уопсай государственнай кыаллыылаах буолар. Итиэннэ сибэкки мин суруннар оҕону иитиигэ бэлэмнэрэллэр—оҕону таптаан иитиигэ тоҕоостоох бардарбын.

В. А. Сухомлинскай оҕолоох үчүгэйдик билэр уонна таптыыр уларан советскай педагог, оҕу тиэҥ бэргэскэй суруйааччы эбэ. Кини оҕолор туһалыыр суруйбут киниигэлэрэ, остатыйалара кэбэ өйдүүр ордук түүннүүлэр, дириҥ не хоһоонноохтор. Василий Александрович А. С. Макаренконы бэйиэтэ биир бастакы учуутальынан аҕаара, киниэхтэн үүнүү үөрүнүгэ. Антон Семенович теримнуттэргэ аналлаах киниигэтигэр «Сир сиэҥэ» сылгыстан тылларыгар үгүтүүр, сылдаанньыгар күн устуу сылдаһа кааллар. Оҕону иитиигэ өй, аҥа ыарыыбат сыалаах таптала наадалаах диэн эмиэтэхтэх. Оттон Василий Александрович бу курдук суруйбута: «Өй, аҥа таптаһыы хаанын даданы баайыллан-дуолуукан, үйгулаах шаҥуҥан, хаанын да сиэтиох режимнэн солбуйбаккын. Үчүгэй коллективтаан ураты, оҕо уйулуучу таптыыр дьоннооох буолуохтаах. Ол—кини өйүгэ, аҥатаа».

Сухомлинскай эмиэ иитиигэ оҕону таптаан таптыырга үөрэтиэхтэлиэт. Бэйиэ, педагогтар, хотоҥ көрүүгүнүн, теримнуттэр бастакы эрэ аҥарын толороллор, оттон ол оҕо иитиитигэр буоруулаах. Сорох теримнуттэр оҕону атаахтаан, кинэ мытан кэтиллэр, киниэхэ туох да эрдэбэт туруорбаттар, аҥаан тутуннан да хаччахтаабаттар. Ол сотуттар оҕо теримнуттэриттэн наар ыларга, туһанарга эрэ үөрэнэр. Кини улаатан истэриэн баҕэмсэх, бэлэмнэ эрэ бөрт буола үөрэнэр, киниэхэ ыытах ис тэнаах кэбэ тахсар. Оттон иитиигэ теримнуттэр, бэйэлэрин бэлиимэхтэ, оҕолорун иитиигэр атын буруйдаалы көрүүгэ сатыыллар. Дмитрий Ильич, В. И. Ленин «Эйэгэ дьиэҥ» оҕону иитиигэ-үөрэтиигэ өйдөр-сэ наадыр иҥэн хаалбыт хаанын түгэнэ ордук өйдүүгэ» диэн ыйыыпыттарыгар: «Бэйиэ барыы аҕыс кыра эрдэтиттэн «сэтэммат» диэн тылы бэлэстии өйдөөбүлүгүт. «Сатаммат» диэн бэйиэ өйбүтүгэр өйдөрөх тыл буола иитиэ» диэн эпиэтэтэбит.

Түмүк биир: бэйиэ оҕо дэрбутун таптаан сатаан таптыыргга үөрэтиэхтэлиэт. Оттон В. А. Сухомлинскай эмиэ иитиэ курдук, оҕо өйүгэ, аҥатын, теримнуут тылын, дойдутун-тирис таптыы үөрэтиэхтэрэ сөбүлэрэ.

Саҥаан көрүү: эйэтин, аҥатын ытыктыы, таптыы үөрэнэллэр оҕо хайа атын кэбэх ытыктыай, таптыай? Эйэтэр эйэтин, аҥатын тылын эстэ, толоро үөрэнэллэр оҕо хайа туоруоҕун тылын истиэй, толоруой? Кыра эрдэҕиттэн теримнуут тылын үчүгэйин быһыгыс, кини уус-уран бааһынай умсугуйбатах буолуоҕа, оҕо хаанын атын оҕуок тылын сөбүлүөх, ыларын үөрэтиэй? Оттон теримнуут алгыһын хоҥо ньуурун, тоҥуруук кылгыйэтин, кэрэ тылларын, отуо-майын таптыыр, хаҥыстыыр диэн баҕалаах ирдэт, хаптан ыаҕа Эйэ дойдутун ис сүрүннүгэ таптыай, кини туруутар туруулаһан оҕуруйуой? Ол иҥэн Сухомлинскай, атын да педагогтар оҕо баастатан туран, эйэтин, аҥатын, чугас дьоҕуҥ таптыын, кинилэр тылларын тоолоро, кэпсэлларын аҕыс, уруттаҕын уларыта уларытыахтаах диэн - үөрэтэллэр.

Оҕо теримнуут тылын таптыыр, бэлэх үөрэхтэргэр нуруо остуорудаларын, үгэлэрэ-хоһоонноро, таабыырдара, сэһэннэрэ, ырыаларатоҥхтара улахан суолталаахтар. Итиэннэ теримнуттэр тоҕо кыаллыыллар оҕолохтоохтор уонна оҕолоругар кинилэбэтэхтэхтэр. Ол эрдэҕэ кэбэ барыта оҥоруурбаҕыт, сэбиэниэт буолбатах. Онон бэлэстэ кэмэ баар кыахтары—кэпсэтии, кинэмэ, грамплаастыкалары, о.д.а. туһанар наадалаах.

Биһиги олохха отуо-майын сүгүтуунан тоҕо хаама, кэрэ бэйэлэнэ кэмэ кастары, үүнүлэйдэрэ аҕаата сылгыар оҕолоору көрөөчүбүт. Бөлөх сыалтаттар аҥы-уолу ыыталар торолоор, таннар таастарын харистаабаттар, дьаны-маарны, түбэлиэх кэпсэлэр. Итиэннэ оҕолор кэбэ ханнан сылгыныы, аҥыы-дьаны харистыы үөрэнэллэриттэн тахсар. Маннык көрүүхха, тиэҥ кыаллаах-кэмэ кэмэлдьо, кэпсэлэ сатыахха.

Оҕону кыра саҥыыттан үөрэтэ үөрэтии уратыта суоллаах. В. А. Сухомлинскай бу дьиэлэрэ уларан бөлөхтөтүгэ ураҥа, оҕолор бэйэлэрэ сибэкки үүнүүлэрэ, сайдыылаах-үөскүүлэрэ олус биһирээн тэрийэр.

РСФСР оскуолатын үүнүүлэх учуутала М. И. Карташова этэрдинэ, биһиги сылдьорбутун аҥа кэнэй ньуоскаанан сатаан туоннаабыт, бачыҥнаа быстыы сатаан байарга үөрэтиэт эрэ, ыарачаастарбыт сурааттарын хаптыыргга үөрэтиэхтэхтэлиэт. Дьэ онно, кэлиҥ теримнуттэр, оҕолоругун кыра эрдэхтэриттэн үүнүү, көрүнэ харыстыыр, оҕу эйэтэргэ, дьиэҥ ытыктыыргга, таптыыргга үөрэтэргитигэр биһиги, педагогтар, ыҥырабыт.

Н. ДЬЯЧКОВСКАЯ.
Саха АССР оскуолатын үүнүүлэх учуутала.

Оҕону иитии тематыгар

ҮТҮӨҐЭ, КЭРЭҐЭ УЊУЙУОХХА

Объективка—Куба

Куба тиэмэ-тиэмэ бэйиэлэрэ хаһаайыстыбаларын киэҥник кооперациилэйиигэ олоҥуран аграрнай производствоо ордук гуманнай формаларыгар ситиһиллэллэр кыаллыаллар. Биһиги дойдуга тыа хаһаайыстыбатын 180-ча производственнай кооперативтэрэ баалаар. Киниэхтэн сороҕор-сиэмэрдэй тросчыны уонна табаны уунуохтааҕы идэтийдэлэр, атыттар кофены, оҕуруот остуорун уонна тирэҕэр остуолтары уунуохтааҕы быыстыалаалар, ол аҕыйах эти уонна үүтү оҥорон таһаараллар.

Бэйиэлэрэ олохторо туспар. Киниэхтэрэ анаан оҥоратыллыбыт тиэмэлэр бэйиэлэтэр тутуллаллар.

СИММОКА: Ыа хаһаайыстыба (Вилла-Клара провинция) сүгүрүйүүлэрэ бэйиэлэтэр.

Н. ЧИГИРЬ фотота. ССТА фотохрониката.

ААҐЫН: САҤА КИНИГЭЛЭР

Ороҥуонхалаҕы кинигэ библиотекаҕа кэлэн маннык саҥа кииниэлэр киирдилэр:

0.—УОПСАЙ ОТДЕЛ

1. **История нашей Родины. Эпоха социализма.** Рек. указатель. М., «Книга», 1978.

2. Николаева Л. А. **«Учись быть читателем»: Старшекласснику о культуре работы с научно-популярной книгой.** М., «Просвещение», 1978.

У ФИЛОСОФИЯ—МАРКСИЗМЫ-ЛЕНИНИЗМ

1. **Агитатор, политинформатор, докладчик.** М., Политиздат, 1978.

2. Грашин В. В. **О работе Московской городской партийной организации по осуществлению комплексного подхода к воспитанию трудящихся в свете решений XXV съезда КПСС.** Доклад на Всесоюзной научно-практической конф. 2 дек. 1977 г. М., Политиздат, 1978.

Пельше А. Я. **Избранные речи и статьи.** М., Политиздат, 1978.

3 ОБЩЕСТВЕННАЯ ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЛИТЕРАТУРА

1. Гербова В. В. **Занятия по развитию речи в средней группе детского сада.** М., «Просвещение», 1978.

2. Добровольская Т. Н. и др. **Как устроены суд и прокуратура в СССР. Пособие для слушателей.** М., «Знание», 1978.

3. **Жилищно-бытовое обслуживание трудящихся села.** М., Профиздат, 1977.

4. Колесов Б. Т. **Внешняя политика Китая. 1969—1976 гг. Основные факторы и ведущие тенденции.** М., Политиздат, 1977.

7. Котляр А. Э., Талалай М. Н. **Молодежь приходит на производство.** М., Профиздат, 1978.

8. Крыгер Г. Л. **Народные дружины в борьбе с преступностью.** М., «Юрид. лит.», 1977.

9. **Нравственное воспитание в детском саду.** Изд. 2-е. М., «Просвещение», 1978.

10. Федоренко В. П. **Воспитание молодежи—задача общая.** М., Профиздат, 1978.

4,8 ТЫЛ ҮӨРЭҐЭ, ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

1. Блинов Г. Н. **Методика пунктуации в школе. Пособие для учителей.** М., «Просвещение», 1978.

2. Кайдалова А. И. и Калинина И. К. **Русский язык (Фонетика, словообразование, морфология, орфография). Пособие для подготов. курсов гуманитар. вузов.** М., Изд-во МГУ, 1978.

3. Краткая литературная энциклопедия. Т. 9. А—Я. М., «Сов. энциклопедия», 1978.

4. Сидоров Е. **Время, писатель, стиль. (О советской прозе наших дней).** М., «Сов. писатель», 1978.

5,5А—АҢЫЛҐА ҮӨРЭҐЭ, АНАТОМИЯ УОННА КЭҢЭ ФИЗИОЛОГИЯТА

1. Бусев А. И. и Ефимов И. П. **Определения, понятия, термины в химии. Пособие для учащихся.** Изд. 2-е. М., «Мир», 1977.

2. Глориозов П. А. и Рыес В. Л. **Проверочные работы по химии для 9—10 кл. Дидактический материал.** Изд. 4-е. М., «Просвещение», 1978.

3. Запартович В. В. и др. **С любовью к природе. Дидактический материал по природоведению для начальной школы.** Изд. 2-е. М., «Педагогика», 1978.

6. ТЕХНИКА

1. Кузнецов Г. А. и др. **Сельскохозяйственные дороги.** М., «Колос», 1978.

61—МЕДИЦИНА

1. Лиловский С. М. **Питание и питание при беременности.** М., «Медицина», 1978.

2. **Родителям о детях.** Изд. 3-е. М., «Медицина», 1978.

63—ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТА

1. **Агротехника высокопродуктивных сортов зерновых культур.** М., «Колос», 1977.

2. Калашников А. П. **Кормление молочного скота.** Изд. 2-е. М., «Колос», 1978.

3. Модестова Н. А. **Выращивание рассады овощных культур под пленкой.** Л., «Колос», 1978.

4. Преображенский Н. М., Кондрахин И. П. **Профилактика незаразных болезней крупного рогатого скота.** М., «Россельхозиздат», 1978.

7. 7А—СПОРТ, ИСКУССТВО

1. Бах Й. Б. **Избранные Сб. статей.** В. 3. М., «Сов. композитор», 1977.

2. **Календарь. Спорт 1979.** М., Политиздат, 1978.

4. Погофеев А. Г. **Критика современной буржуазной итальянской эстетики. (В помощь лектору).** Л., «Знание», 1978.

5. Стасенко В. Н. **Пейзаж. Картина, действительность. Пособие для учителей.** М., «Просвещение», 1978.

9—ИСТОРИЯ

1. Василевский А. М. **Дело всей жизни.** Изд. 3-е. М., Политиздат, 1978.

2. **Декабристы в Сибири.** Новосибирск, «Наука», 1977.

Ханна үөрэнэ барыахха

Якутскайдаабы тыа хаһаайыстыбатын техникума

Техникум 1979—1980 сс. үөрэх дьыалыгар маннык идэлэргэ үөрэнэччэлэри ылар:

КҮНҮСКҮ ҮӨРЭНИИГЭ

Агроном, зоотехник уонна ветеринарнай фельдшер, 10 кылааһы бүтэрбиттэргэ. Үөрэнии болҕоҕо 2 сыл 6 ый.

Ветеринарнай фельдшер уонна ойуур хаһаайыстыбатын техникэ, 8 кылааһы бүтэрбиттэргэ, Үөрэнии болҕоҕо 3 сыл 6 ый.

Документтэри ыытыы—бэс ыйын 1 күнүттэн от ыйын 31 күнүгэр диэри. Киирии экзаменнар—атырдьах ыйын 1 күнүттэн 20 күнүгэр диэри.

КЭТЭХТЭН ҮӨРЭНИИГЭ

Зоотехник уонна ойуур хаһаайыстыбатын техникэ, 10 кылааһы бүтэрбиттэрэ. Үөрэнии болҕоҕо 2 сыл 6 ый.

Документтэри ыытыы—сэтинньи 15 күнүттэн. Киирии экзаменнар—сэтинньи 16—30 күннэригэр.

Директор аатыгар бөлөхтөр сайабылыанньаҕа хаалбыннар: үөрэх туһунан свидетельство (дипломнаах), үөрэнэ эбэтэр үөлүнэр спиритэн характеристика, 286 № формалаах медицинскай эпиэрэппэ, үлэлээбит стажтаахтарга уонна кэтэхтэн үөрэнэ киирэччилэргэ—үлэ книжкэтэтэн биэргэтэллибит выписка, тэриллэрэллэр үөрэхтэ ыытыллыбыттарга—характеристика, 3 х 4 см кичэйдээх фотокарточка.

Тиэрдиэн туһунан свидетельство эбэтэр паспорт, ойуоннай билиэт эбэтэр призывной свидетельство сүрэй бөлөҕө туттарыллаллар.

8 кылааһы бүтэрбиттэр үүнүү тылыгар (диктант, математикаҕа (тыллаах), 10 кылааһы бүтэрбиттэр үүнүү тылыгар уонна литературатыгар (сочинение эбэтэр изложение), химиеҕэ (тылынан) киирии экзаменнары туттараллар. 8, 10 кылаастары «б» уонна «в» сиэмэлэриттэн бүтэрбиттэр экзамена суох ылыллаллар.

Училище адресыгар: 677007, г. Якутск-7, ул. 50 лет ВЛКСМ, дом 2, сельхозтехникум, приемная комиссия.

ДИРЕКЦИЯ.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
№ ЗАКАЗА 60 с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3065.